

Grey4Green

Virkni aldraðra og loftslagsaðgerðir með aðkomu eldri borgara að náttúruvernd

LAYMEN SKÝRSLA

Einfölduð skýrsla fyrir almenning

Höfundar í stafrófsröð:

Associação BioLiving, Daniela Salazar Simões
Associação BioLiving, Inês Pimentel Santos
Association des Agences de la Démocratie Locale, Ginevra Gatti
Center for the Advancement of Research Development, Christos Procopiou
Environment Agency of Iceland, Julie Kermarec
FO-Aarhus, Karin Coles
FO-Aarhus, Elizabeth Gregersen
Município de Lousada, Mariana Cardoso

Ritstjóri:

FO-Aarhus, Elizabeth Gregersen

Myndinneign:

Umhverfisstofnun
FO-Aarhus
Município de Lousada

Skipulag og kápa:

Center for the Advancement of Research Development
Undir umfang Erasmus+ verkefnisins

Grey4Green:

Eldri sjálfbóðaliðar í náttúruvernd
Verkefnisnúmer: 2021-1-DK01-KA220-ADU-000026601
September, 2024

Co-funded by
the European Union

Meðfjármagnað af Evrópusambandinu. Meðfjármagnað af Evrópusambandinu
Skoðanir og skoðanir sem settar eru fram eru hins vegar eingöngu höfundar og en-
durspeгла ekki endilega skoðanir Evrópusambandsins eða Framkvæmdastofnunar
Evrópu um mennta- og menningarmál (EACEA). Hvorki Evrópusambandið né EACEA
geta borið ábyrgð á þeim.

Yfirlit

- 01. Rökstuðningur **6**
- 02. Verkefnið **7**
- 03. Heilstu niðurstöður og árangur **8**
- 04. Áhrif og ávinningur **10**
- 05. Að lokum **11**

VERKEFNIS AÐILAR

DANMÖRK

Frit Oplysningsforbund-Aarhus (FO-Aarhus) - Umsjónarmaður

FO-Aarhus (Association for Adult Education) eru frjáls félagsamtök sem ekki eru rekin í hagnaðarskyni og voru stofnuð árið 1973 til að veita óformlega fullorðinsmenntun og ráðgjöf til íbúa Árósa. Félagasamtökin hafa sitt eigið kjörna ráð sem samanstendur af fulltrúum úr einkageiranum, opinberri stjórnarsýslu og menntageiranum og starfsmenntageiranum. Grunnþekking FO-Aarhus liggur í óformlegri fullorðinsfræðslu fyrir almenning og sérhæfingu í verkefnum sem aðstoða illa stadda hópa – t.d. innflytjendur, atvinnulausa, fólk með námsörðugleika, lesblinda, fólk með geðræn vandamál – til að bæta lífsgæði sín og aðlagast samfélaginu og vinnumarkaðinum (eða aðlagast þeim aftur). Markmiðið er að styrkja persónulega-, félagslega og starfslega hæfni þátttakenda sem skref í átt að endurmenntun, endurkomu á vinnumarkaðinn eða frekari menntun.

KÝPUR

Center for the Advancement of Research & Development in Educational Technology (CARDET)

CARDET er ein af leiðandi rannsókn- og þróunarmiðstöðvum fyrir fullorðinsfræðslu á Miðjarðarhafssvæðinu með alþjóðlega sérfræðipækkingu á fullorðinsfræðslu, félagsleg þáttaka, mótun og framkvæmd verkefna, getu uppbyggingu og rafrænu námi. CARDET er sjálfstætt tengt háskólum og stofnunum víðsvegar um heimi, svo sem Yale háskóla, Nicosiu háskóla og International Council of Educational Media. CARDET hefur lokið fjölmörgum verkefnum sem tengjast fullorðinsfræðslu, rafrænu námi, læsi, blönduðu námi, samstarfi háskóla – samfélags, MOOC, stafrænum verkfærum, sjálfboðaliðastarfi og starfsmenntun, menntun og þjálfun (VET). CARDET sameinar alþjóðlegt teymi sérfræðinga með áratuga alþjóðlega sérfræðipækkingu í hönnun, framkvæmd og mati á alþjóðlegum verkefnum.

FRAKKLAND

European Association for Local Democracy (ALDA)

ALDA er sjálfseignarstofnun stofnuð að frumkvæði þings Evrópuráðsins árið 1999, meginmarkmiðið er að stuðla að góðum stjórnarháttum og staðbundinni þátttöku borgaranna. ALDA eru meðlimasamtök með fleiri en 350 meðlimi (þar á meðal staðbundnar lýðræðisstofnanir, samtök sveitarfélaga, borgaraleg samtök, háskólar, frjáls félagasamtök, grasrótarsamtök og opinberar stofnanir) með aðsetur í 45 löndum víðast hvar í Evrópu og í nágrennalöndum, þar á meðal í ríkjum á Balkanskaga, Hvíta-Rússlandi, Moldóvu, Kákasussvæðinu, Tyrklandi og nokkrum löndum í Norður-Afríku. Skrifstofur ALDA eru staðsettar í Strassborg (FR), Brussel (BE), Vicenza (IT), Subotica (RS), Skopje (MK), Chisinau (MD) og Túnis (TN). Sem stendur getur ALDA reitt sig á 40 manna starfslíð og ýmsa starfsmenn og sjálfboðaliða sem styðja starfsemi hinna ýmsu skrifstofa. Í dag er ALDA lykilhagsmunaaðili á sviði staðbundins lýðræðis, virks þegnskapar, góðra stjórnarháttanna, ESB samþættingar, mannréttinda og samvinnu staðbundinna yfirvalda og borgaralegs samfélags. Megnið af starfi ALDA byggir á aðferð marghliða dreifðstýrðrar samvinnu.

ÍSLAND

Umhverfisstofnun

Umhverfisstofnun starfar undir yfirstjórn umhverfisráðuneytisins. Hlutverk hennar er að stuðla að verndun og sjálfbærri nýtingu náttúruauðlinda Íslands, sem og velferð almennings, með því að stuðla að heilbrigðu umhverfi. Umhverfisstofnun er leiðandi í umhverfismálum og náttúruvernd í samfélaginu. Hlutverk stofnunarinnar er að fylgjast grannt með þróun umhverfismála og gæta velferðar almennings. Eitt af meginhlutverkum Umhverfisstofnunar er að halda utan um og vernda Snæfellsjökulspjóðgarð og önnur 115 friðlýst svæði á Íslandi. Samkvæmt náttúruverndarlögum er friðland svæði sem er friðlýst vegna mikilvægis þess fyrir lífríki (gróður og dýralíf) og landslag. Hópvinna er ríkjandi vinnufyrirkomulag stofnunarinnar sem kemur sér vel við mótun framtíðarstefnu Umhverfisstofnunar hverju sinni. Stofnunin hefur um 90 starfsmenn í fullu starfi.

PORTÚGAL

Sveitarfélagið Lousada (Município de Lousada)

Sveitarfélagið Lousada (SL) er stofnun staðbundinnar opinberrar stjórnsýslu sem stýrir 95 km² svæði þar sem búa um 50.000 manns. Þetta þéttbýla svæði, á dreifbýlissvæði í borgarjarðri, stendur frammi fyrir mörgum áskorunum varðandi sjálfbæra þróun, lífsgæði og læsi íbúa og þegnskap. Ætlunarverk SL er að skilgreina leiðbeinandi aðferðir og hrinda í framkvæmd þeim staðbundnu stefnum sem af þeim leiðir með ráðstöfunum og áætlunum á ýmsum sviðum innan valdsviðs okkar, bæta lífsgæði allra íbúa og tryggja há viðmið á gæðapjónustu. Starf okkar miðar að því að ná fram sjálfbærri þróun með ávinningi og tækifærum fyrir alla okkar íbúa, hvað varðar umhverfismál og á félags- og efnahagssviðum.

PORTÚGAL

Associação BioLiving

Markmið Associação BioLiving eru meðal annars þau að stuðla að sjálfbærni með þátttöku í umhverfislegri hegðun borgaranna og með þátttöku almennings í náttúruvernd og á sama tíma efla félagshagkerfið og efla þátttöku, frið og samstöðu með menntun, náttúruauðlindir og náttúruvernd að leiðarljósi. BioLiving einbeitir sér á nálægð við samfélög, sveitarfélög, skóla, fyrirtæki og önnur frjáls félagasamtök. Við teljum að samstarf við hagsmunaaðila og íbúa auðveldi samræður og leit að lausnum fyrir umhverfismenntun og umhverfisvernd og að þátttaka þeirra og áhugi á umhverfismálum sé eflur á áhrifaríkari hátt.

01 Rökstuðningur

Fæðingartíðni um allan heim hefur lækkað á meðan fólk lifir lengur. Þetta skapar áskoranir, eins og hærra kostnað vegna lífeyris, heilsugæslu og langtímaumönnunar eftir því sem íbúar eldast. Árið 2050 er því spáð að meira en 30% íbúa í þróuðum löndum verði eldri en 60 ára, sem þýðir að jarðarbúar eru að „grána“ og stofnar félagslegum kerfum okkar í hættu.

Sameinuðu þjóðirnar og framkvæmdastjórn Evrópusambandsins eru sammála um að gæðaöldrun sé á ábyrgð allra (einkaaðila, opinberra aðila og borgaralegra aðila) og sé aðeins hægt að viðhalda henni með þátttöku margra geira. Á sama tíma er baráttan gegn loftslagsbreytingum einnig málefni sem snertir alla samfélagsaðila. Þannig nær þetta verkefni til margra samfélagslegra þarfa með því að taka á virkni aldraðra sem og umhverfisaðgerða til að ná fram náttúruvernd. Verkefnið telur að margir aldraðir vilji leggja sitt af mörkum til að vernda umhverfið vegna þess að það gagnist heilsu þeirra og sjálfstæði. Hins vegar skortir marga eldri borgarar oft þekkinguna til að taka þátt í náttúruvernd eða finna einfaldlega tækifæri í nærsamfélagi sínu sem mæta getu þeirra. Til að bregðast við þessu í samræmi við ESB Green Deal, miðar Grey4Green verkefnið að því að stuðla að virkni aldraðra með þáttökueldri borgara í sjálfbodaliðastarfi í umhverfismálum og styrkja aldrað fólk til að leggja sitt af mörkum til samfélagsins og umhverfisins.

Helstu markmið verkefnisins eru:

- Auka umhverfisvitund og færni meðal eldri borgara og umönnunaraðila þeirra;
- Þjálfa fagfólk og samstarfsaðila sem vinna með öldruðum til að leiða slíkar áætlanir;
- Hjálpa eldri borgurum að verða afkastamiklir borgarar og breytinga smíðir ;
- Búa til hágæða úrræði til að kynna svipaðar áætlanir um allt ESB;
- Stuðla að félagslegri þátttöku, virkni aldraðra og græna stefnu.

02

Verkefnið

Samstarfsaðilar verkefnisins:

- FO-Aarhus (Danmörk) - Umsjónarmaður
- Município de Lousada (Portúgal)
- Associação BioLiving (Portúgal)
- Association des Agences de la Démocratie Locale (Frakkland)
- Centre for Advancement of Research and Development in Educational Technology LTD-CARDET (Kýpur)
- Umhverfisstofnun (Ísland)

Markhópar:

Grey4Green hefur þrjú meginhópa þátttakenda:

- Eldra fólk yfir 60 ára frá samstarfssamfélögum og alls staðar að úr heiminum;
- Fagfólk sem vinnur með öldruðum (t.d. félagsráðgjafar, hjúkrunarfræðingar, fullorðinskennarar);
- Ytri hagsmunaaðilar eins og náttúruverndarsamtök og/eða aðilar sem vinna með eldri borgurum eldri geirar og stefnumótendur.

Starfsemi:

Fyrsta var gerð kortlagning á bestu starfsvenjum umhverfisverkefna í samstarfslöndunum. Gerð var skrifuð handbók fyrir fólk sem vinnur með öldruðum og handbók fyrir sjálfbóðaliða, vefsíða var opnuð og byggður var upp námsvettvangur á netinu. Grey4Green bauð upp á alþjóðleg þjálfunarnámskeið fyrir bæði iðkendum og sjálfbóðaliða og menningarsamskipti í Portúgal, Danmörku og á Íslandi til að veita þeim innblástur með því starfi sem þeir vinna í eigin löndum. Þjálfunin fjallaði um efni eins og náttúruvernd, virkni aldraðra, félagslega þátttöku og félagslegt frumkvöðlastarf. Eldri borgarar fengu tækifæri til að taka þátt í menningarsamskiptum við jafnaldra frá mismunandi löndum, upplifa nýja menningu og umhverfi á sama tíma og læra hvernig á að leggja sitt af mörkum til græna samningsins ESB (EU Green Deal).

03

Heilstu niðurstöður og árangur

Úttak:

Verkefnið þróaði 9 úttak:

1. Skýrsla um bestu starfsvenjur.

Skýrsla um bestu starfsvenjur í samstarfslöndum til að hvetja fólk sem hefur áhuga á að vinna með umhverfið. Þetta felur í sér niðurstöður úr nýjum könnunum og umræðum sem skipulagðar hafa verið með öldruðum, starfsfólki og hagsmunaaðilum.

2. Netvettvangur og upplýsingastöð.

Vefsíðan inniheldur skjöl, markmið, niðurstöður og úttak, rafrænt námsumhverfi og netathugunarstöð um umhverfisverkefni. Þetta inniheldur einnig allar vörur sem framleiddar voru af verkefninu.

3. Handbók fyrir eldri borgara í náttúrunni

Handbók fyrir eldri borgara sem vilja bjóða sig fram í náttúruverndar verkefnum, fjalla um viðeigandi efni og veita fræðslu.

4. Eldri sjálfbóðaliðar náttúrunnar – Framkvæmdarhandbók

Handbók fyrir starfsfólk með skref-fyrir-skref leiðbeiningum um hvernig standa skuli að verkefnum með eldri borgurum.

5. Grey4Green þjálfunarnámskeið: Virkni aldraðra og náttúruvernd.

Námskeið um virkni aldraðra í náttúruverndar verkefnum fyrir þriðja aldurs hóp og aldraða.

6. Sjálfbóðaliðaáætlanir í umhverfismálum Framkvæmdapakki.

Tilbúinn til notkunar pakki af skjölum fyrir hvaða aðila sem er tilbúinn að skipuleggja sjálfbóðaliða verkefni fyrir eldri borgara í náttúruvernd.

7. Hljóð- og myndræn fræðandi pakki.

8 myndbönd sem nýtast sem ráðleggjandi efni fyrir aðkomu aldraðra.

8. Stefnuskjal: Opnun möguleika á virkni aldraðra í náttúruvernd.

Ritgerð fyrir ákvarðana- og stefnumótendur til að upplýsa og hvetja til umbóta í stefnu og stjórnsýslu sveitarfélaga.

9. Layman skýrslan.

Skýrsla sem auðvelt er að lesa um Grey4Green verkefnið og gögn sem eru afurð verkefnisins.

Öll úrræði eru aðgengilegar - flest á öllum tungumálum samstarfsaðila - á Grey4Green [vefsíðunni og námsvettvangi](#).

Ráðleggingar um staðbundnar stefnur:

- Búa til aðgengileg, örugg og umhverfisvæn almenningsrými fyrir eldra fólk.
- Auka möguleika á sjálfbóðaliða tækifærum milli eldri borgara og stofnana.
- Leggja áherslu á félagslegan og upplýsandi ávinning af sjálfbóðaliðastarfi.
- Þjálfra eldri borgara í frumkvæði í umhverfismálum og hvetja þá til að gerast sendiherrar

Ráðleggingar um landsstefnu

- Fræða samfélög um sjálfbærni.
- Skipuleggja fleiri náttúruverndarverkefni.
- Þróa landsáætlanir með tilliti til aðkomu eldri borgara í umhverfisstarfi.
- Gera landsstefnu í náttúruvernd.

Staðbundnir og alþjóðlegir viðburðir

Verkefnið gerði kleift að hafa 3 þjálfunarnámskeið eldri borgara, 5 námskeið um virkni aldraðra og náttúruvernd og alþjóðlega lokaráðstefnu.

04 Áhrif & Ávinningur

ELDRI BORGARA öðlast nýja færni, þekkingu á umhverfinu, bættu samskiptahæfni og aukið sjálfstraust og hamingju.

STARFSFÓLK SEM VINNUR MEÐ ELDRI BORGURUM fékk sérhæfða þjálfun sem gerði þeim kleift að kenna öðrum og leiða framtíðarnám sjálfstætt.

HAGAÐILAR OG AKVÖRDUNARÁÐILAR fékk sérhæfða þjálfun sem gerði þeim kleift að kenna öðrum og leiða framtíðaráætlanir sjálfstætt.

SAMFÉLÖG gerir ráð fyrir að samstarfsaðila verkefnisins og áhorfendur á netinu njóti góðs af því að þróa sterkari umhverfisábyrgð og evrópsk borgaragildi. Gögn eru aðgengileg öllum og stuðla að markmiðum ESB eins og Evrópusambandinu 2030 og Green deal ESB um félagslega aðlögun og grunnmenntun í umhverfismálu.

05 Að lokum

Grey4Green tekur á mikilvægum samfélags- og umhverfismálum sem eru í takt við Green deal ESB og forgangsröðun Erasmus+. Verkefnið hefur möguleika til að hafa veruleg áhrif um alla Evrópu með því að efla félagslega þátttöku, virkni aldraða og borgaravitund, grænt sjálfbodaliðastarf og símenntun fyrir aldraða og þá sem styðja þá.

Tengiliður

FO Aarhus

Heimilsfang: Frederiksgade 78C,
8000 Árósum C, Danmörk.

Vefsíða: www.fo-aarhus.dk

Sími: +45 87 46 45 00

Upplýsingar verkefnisins

Vefsíða: <https://grey4green.eu/>

Samfélagsmiðlar: <https://www.facebook.com/Grey4GreenProject>

Fréttabréf: <https://grey4green.eu/category/newsletters/>

www.grey4green.eu

Co-funded by
the European Union

Meðfjármagnað af Evrópusambandinu Meðfjármagnað af Evrópusambandinu
Skoðanir og skoðanir sem settar eru fram eru hins vegar eingöngu höfundar og en-
durspeglar ekki endilega skoðanir Evrópusambandsins eða Framkvæmdastofnunar
Evrópu um mennta- og menningarmál (EACEA). Hvorki Evrópusambandið né EACEA
geta borið ábyrgð á þeim.